

België-Belgique
PB - PP
8400 Oostende 1
BC6607

Gidsenblad Lange Nelle Oostende

L Beirens Dirk
Floralaan, 7
8400Oostende

GIDSENKRING LANGE NELLE OOSTENDE vzw Afgiftekantoor 8400 Oostende 1 - P409072

Driemaandelijks blad van de afdeling Oostende - 2006 - 18^e jaargang
Afzendadres & v.u.: Pitteljon Etienne, Leopoldlaan 179, 8430 Middelkerke

IN DIT NUMMER:

01 Voorwoord	<i>Leen Coene</i>
02 Activiteitenkalender	<i>Redactie</i>
03 Nieuws uit het PMMK	<i>Redactie</i>
04 Nostalgie: Petit-Paris underground	<i>Romano Silvio</i>
05 Een Opex-bewoonster vertelt over
haar jonge jaren: Agnes Van Houcke	<i>Jeannine Laplasse</i>
07 Het protestantisme in Oostende (5)	<i>Kurt Borgoo</i>
10 Wat een gids l(ei/ij)den kan!	<i>Marcel Leeuwerck</i>
12 De Brief	<i>Omer Vilain</i>
13 Koninklijke Ostend Tennis Club	<i>Etienne Pitteljon</i>
16 Renovatie van het Hazegras (2)	<i>Geert Mees</i>
18 Het Gerechtshof te Oostende	<i>Alain Delahaye</i>

STEUNENDE LEDEN 2006

Danneel Guido
Degraeve Yolande
Deville Roger
Nuytten en Windels
Perdaens André
Romano Silvio
Van Audekerke Paula
Versluys Willy
Vigne André
Wouters Julius

Het meest zonnige hoekje van Oostende heet Petit Nice. Daar vindt men ook het gelijknamige restaurant Petit Nice, op een boogscheut van het Casino. Gastheer Herbert en gastvrouw Cathérine zorgen ervoor dat u zich snel thuis voelt in een sfeervol kader. Kwaliteit, sfeer, service met een glimlach.

Driemaandelijks blad van
de OOSTENDSE
GIDSENKRING
LANGE NELLE vzw
18de jaargang
Nr. 1 - jan. - feb. - maart 2006

Colofon

Eindredactie en correspondentie:
Leen Coene, Rietstraat 33,
8400 Oostende
gidsenkringoostende@i-com.be

Redactieleden:
Annie Storme, Etienne Pitteljon,
Marcel Leeuwerck, Piet Daman,
Jacques Fonteyne

Verantwoordelijke uitgever:
Etienne Pitteljon, Leopoldlaan 179
8430 Middelkerke

De medewerkers aan dit blad zijn
zelf verantwoordelijk voor de door
hen getekende bijdragen.

Overname mag mits
bronvermelding.

Vormgeving : Herman Moerman

Voorzitter: Leen Coene

Dispatching :
059 80 73 81 (fax en telefoon)

e-mail: lange_nel@hotmail.com

Rekeningnummer: Gidsenkring
Lange Nelle vzw
nr 380-0049184-76

Lid wordt U voor 15 euro per jaar
(Buitenland: 20 euro)
Gezinskaart: 20 euro
Steunend lid : vanaf 25 euro
Erelid : 50 euro

Ereleden en steunende leden
worden met naam vermeld in het
Gidsenblad.

Gidsenlokaal : Spaans Huisje,
Christinastraat 67, 8400 Oostende

Voorwoord

Beste Lezer,

Hartelijk welkom in 2006!

En ik hoop dat het voor elk van U een goed en interessant jaar mag worden!

Het gidsenblad van Lange Nelle Gidsenkring is begonnen aan de 18de jaargang, meteen weer met een nieuwe cover, mag ik zeggen in de tooi van een lang verhoopte lente?

Wie vandaag op zoek gaat naar onze geliefde vuurtoren met dezelfde naam, zal het androgynе werk van de foto niet meer terugvinden. Eén en ander was te zien bij de vorige editie van de openluchttentoonstelling Beaufort.

Het werk V.(enus)hill was een creatie van Johan Tahon, geboren te Menen in '65, nu actief te Oudenaarde, voorheen te Oostende. Hij veredelde de zogenaamde flakthill, met de bunkers die de haven van Oostende bewaren, als het ware met een antropomorf aandoend beeld, als een oervorm aanwezig in de tijd. Het was een figuratie van een eeuwenoud archetype dat ons confronteerde met ons eigen bestaan, wachtend als op onszelf zoals Kafka eraan zou toevoegen.

Wachten en verwachten eigenlijk, en dat is wat we ook doen bij de nieuwe Triënnale voor Hedendaagse-Kunst-aan-Zee Beaufort 2006, waartoe weer duizenden mensen méér de weg naar de kust zullen vervoegen, en vanaf september kleuren we dit verder rond James Ensor in de stad & 20 jaar PMMK-aan-zee.

De gidsen zullen voor U klaar staan.

Leen Coene, Voorzitter

ACTIVITEITENKALENDER

WEGENS HET BEPERKT AANTAL PLAATSEN
IN HET SPAANS HUISJE IS HET VOOR DEZE VOORDRACHTEN
NOODZAKELIJK IN TE
SCHRIJVEN OP HET NUMMER 0497/459.483

FILMAVOND DOOR R. GELDHOF

Vrijdag 24 maart 2006 om 20.15 uur.

We gaan ditmaal "op verplaatsing"!

De Heer R. Geldhof nodigt ons uit bij hem in de **Prinsenlaan 39** te Oostende. Het kader is een oud cafeetje, en daar verrast hij ons met enkele filmmomenten:

- NV Ostende Plage: Oostende in 1938
- 40 minuten
- Een film van Henri Storck: Oostende anno 1930 - 15 minuten
- Een Belgische vissershaven in Groot-Brittannië - 10 minuten
- "Sprot voor iedereen"
13 minuten-promotiefilmpje.

Leden: 1,25 euro; niet-leden: 2,5 euro.
Reserveren op nummer 0497 459 483.

☺

FIETSELING "EVEN GLUREN BIJ DE BUREN"

Woensdag 5 april 2006

Wij bezoeken het gloednieuwe 'Evenementen en Congrescentrum' in Bredene. Momenteel loopt er een tentoonstelling 'Staf Versluys, Zeeman-Wedstrijdzeiler-Botenbouwer' over de persoon naar wie dit centrum werd genoemd. Deze bescheiden ereburger heeft op een indrukwekkende wijze een palmares bijeengezeld met boten die hijzelf bouwde. De betekenis van deze man als figuur voor de zeilwereld in het bijzonder wordt door niemand onderschat.

Wij fietsen verder richting Zeelaan waar we even halt houden om de nog resterende Belle-Epoquevilla's te bewonderen.

Onze volgende stop is het 'Ryckewaersthof'. Deze gerestaureerde hoeve dateert uit de 13de eeuw. Ze werd omgevormd tot 'Cultureel Centrum Anto Diez'. Hier werd een permanente tentoonstelling ondergebracht van nog een ereburger, kunstschilder Anto Diez (echtgenote Aimée Thonon). Kort voor zijn dood schonk hij tal van doeken aan de gemeente en een bezoekje is hier zeker verantwoord.

Onze tocht gaat richting Bredene-dorp, daar bewonderen we 'Kunst in het dorp'. Deze muurschilderijen werden aangebracht door de plaatselijke kunstenares Annie Van Hee. Dit project gesteund door de gemeente, liet de kunstenares toe kleur te geven aan het dorp door in samenspraak met de bewoners hun troosteloze grijze muur met een muurschilderij op te fleuren. Wij praten nog even na in het 'Frietkotje' waar we kunnen genieten van pannenkoek aan de lopende meter.

Afspraak: Randparking Kazerne om 13.30 uur waar we met stads- of eigen fiets vertrekken.

Voor andere regelingen om 14.00 uur met de fiets aan het Staf Versluyscentrum, Kapelstraat 76 te Bredene.

NIEUWS UIT HET PMMK

BEAUFORT INSIDE

Geen *Beaufort Outside* zonder *Beaufort Inside!*

In het PMMK, het Museum voor Moderne Kunst aan zee in Oostende wordt een dwarsdoorsnede gepresenteerd van het werk van alle aan *2006 Beaufort* deelnemende kunstenaars. Niet alleen kan je er proeven van een uitgelezen selectie kunstwerken, bovendien kom je oog in oog te staan met *2006 Beaufort, the making of...* Schetsen, maquettes, tekeningen, foto's als illustratie van de totstandkoming van de kunstwerken, die de Vlaamse kust zullen sieren.

Beaufort Inside wordt een ode aan het verleden, aan de utopie, aan het verleggen van ku(n)stmatige grenzen, aan het veroveren van ongekend terrein. Kortom, aan het surrealisme! Niemand minder dan René Magritte tekende voor de doorbraak van dit surrealistische ideeëngoed en tot op vandaag weet hij ons nog steeds te betoveren met zijn werk.

De kunstenaars van *2006 Beaufort* treden in dialoog met Magrittes werk en gaan de confrontatie aan met zijn, maar ook hun geschiedenis.

Werken als het efemere portret van *Adrienne Crowet*, het mysterieuze *La voix du Sang* of het hallucinante *La Poitrine...* illustreren deze relatie in *Beaufort Inside*.

Beaufort Inside is dé ideale appetizer voor een bezoek aan *Beaufort Outside!* *Beaufort Inside* is de ultieme entree in en verkenning van de hedendaagse kunst en haar entourage.

BEAUFORT OUTSIDE

De Vlaamse kust wordt opnieuw dé thuishaven van de hedendaagse kunst. Grote namen uit de nationale en internationale kunstscène betoveren, dagen uit, verkennen... Elke kunstenaar eigent zich een unieke plaats toe en door de versmelting van kunstwerk en locatie

LIDMAATSCHAP 2006

Het lidmaatschap 2006 gaat in op 1 januari 2006 en houdt in:

ons driemaandelijks gidsenblad met activiteitenkalender, wetenswaardigheden, luchtige en wetenschappelijke bijdragen en deelname (aan verminderde prijs) aan onze voordrachten, bezoeken, wandelingen en uitstappen.

Als extra krijgt u het jaarboek 2006

Het lidmaatschap voor 2006 bedraagt :

- gewoon lid : 15 euro. (voor buitenland 20 euro)
- gezinskaart : 20 euro.
- steunend lid : vanaf 25 euro.

Dit kan worden overgeschreven op bankrekening 380-0049184-76 van de Gidsenkring Lange Nelle Oostende vzw. Rietstraat, 33 Oostende, met vermelding lidmaatschap 2006

LEDEN DIE HUN LIDGELD 2006 HEBBEN OVERGEMAAKT VINDEN INGESLOTEN HUN LIDKAART 2006.

LEDEN DIE HUN LIDGELD 2006 OP DATUM VAN 15/2/2006 NOG NIET HEBBEN OVERGEMAAKT VINDEN INGESLOTEN EEN OVERSCHRIJVINGSFORMULIER MET HET VERZOEK HUN LIDGELD OVER TE MAKEN VOOR 28/2/2006

Het bestuur

ontstaat een intrigerend oord van ku(n)st... een imposante kudde olifanten op wandel aan het strand, een groepje bontgeschilderde houten figuren, een monumentale oogverblindende rotsblok...

Kunstenaars als Giuseppe Penone, Louise Bourgeois, Stephan Balkenhol, Nigel Halt... gebonden en verbonden door een thema van de zee brengen een schitterende verzameling hedendaagse beeldhouwwerken en installaties. De kust verkennend, ontdek je onvermoede vergezichten en verrassende kunstobjecten.

Daarenboven worden kerken en kerkjes omgedoopt tot sanctuaria van schilders en hun kunst... Hedendaagse kunstverrassend dihtbij!

Beaufort Inside: 1 april tot 3 september 2006 in het PMMK, Oostende.

Beaufort Outside: 1 april tot 1 oktober 2006, langsheen de Vlaamse kust.

NOSTALGIE: "Petit-Paris" underground

Waar is mijn pagode gebleven...
de Petit-Paris-metro
met de ijzeren structuur
en de mooie, witte steentjes?

Hoevele malen ben ik afgedwaald
in zijn heimnisvolle machinebuik,
met de werkende pompen
gesmeerd door Peetjes handen?

Nu staar ik verschrikt
naar al het wielengewemel...
naar al die mensen met haastig lege blik,
kijkend als wachters zonder ogen.

IK ZOEK EN VIND

Een magistrale groene blok
naast (een) échtgietijzeren deksel
en 2 Inox-T-wachters...
zij zijn nu mijn deel!

MOET IK NU TEVREDEN ZIJN?

Romano
24/11/05

MORDAN

NATUURVLEES DOBBELAERE
Christinastraat 69 - 8400 OOSTENDE

Tel. 059/50 52 45 - Fax: 059/50 07 85

e-mail: denatuurwinkelmordan@skynet.be

(400 m² verkoopsruimte)

Openingsuren: 9.00 H. - 18.30 H.
Ook op zaterdag. Zondag gesloten

De Natuurlijkste
zaak van de kust!

GREEN
SLEEP

100% "NATUURLIJK"
SLAAPCOMFORT
(200 m² toonzaal, 1e verdieping)

Dieetvoeding, VERSE natuur-, vegetarische en biologische voeding.

Hormonenvrij vlees (vzw. Plattelandsontwikkeling)

Voedingssupplementen en sportvoeding. Natuurlijke cosmetica.

150 kruidenpreparaten uit eigen labo!

DESKUNDIG ADVIES VAN 4 PARAMEDICI EN HERBORIST

EEN OPEX-BEWOONSTER VERTELT OVER HAAR JONGE JAREN: AGNES VAN HOUCKE

Jeannine Laplasse

Ik zag het levenslicht op 18 december 1930. Mijn geboortehuis bevond zich op het Pauluspleintje nr 78 in Oostende. Dat huis staat er nog altijd maar met een heel andere functie, een soort kunstenaarskroeg met boven op het dak een monster (naast 't Kroegske). Mijn vader Emiel Van Houcke was visser en moeder Leonie Hubrechtsen had naast het huishouden nog een café 'De Panneboot'. Ons gezin telde 5 kinderen, 1 jongen en 4 meisjes. Ik was een nakomertje, het verschil van jaren tussen mijn eerstkomende zus was 16 jaar. Moeder vertelde dat de eerste twee dagen dat ik op de wereld was, mijn vader en mijn oudste zus mij niet wilden bekijken. Ze hadden beiden hun zin op een jongen gezet en nu meldde zich daar nog een 'splet-matroos' (meisje) aan. Gelukkig heeft dat niet lang geduurd en werd ik de oogappel van mijn vader en mijn twee zussen.

Hoe het komt dat een echte Oostendse familie een café met naam 'De Panneboot' kiest? Wel, mijn moeder had veel vissers uit de Westhoek als klanten. Niet alle Pannenaars die vanuit Oostende vaarden zijn ook naar hier verhuisd. Er waren er die met de tram naar hier kwamen. Omdat een gevulde 'pangel' te zwaar was om op en af te stappen van

de tram, gaven ze enkele dagen voordien een bestelbon in moeders café af. Als een soort klantenservice haalde moeder alles bij en op de afvaartdag kwamen zij dit ophalen. Ik hoor mijn zus Lea nog vertellen over deze drukke periode in moeders café. Iedereen sprak haar aan met 'Tie-tie' een afgeleide van haar naam Leonie. De oudere zussen sprongen bij om mij de fles te geven. Mijn papfles was een goed gereinigde bierfles met een 'futte' (fopspeen) erop. Iedere categorie van visserij had zo zijn eigen café om elkaar te treffen. Bootjessjouwers en IJslandvaarders hield je liefst gescheiden of je had aan het eind van de avond een scheldpartij.

Toen de vismijn 'De Cirk' werd afgebroken (1935) en alles naar de overzijde van de havengeul verhuisde kwam dit goed uit voor mijn moeder, al haar dochters hadden een man gevonden. Zo heeft zij de caféuitbating overgelaten. Wij zijn een eind verderop in de Paulusstraat nr 71 gaan wonen. Ik liep lagere school bij de zusters van Sint-Vincentius op het Mijnplein.

Toen in 1940 de oorlog uitbrak zijn we met heel onze familie met een vissersschip naar Engeland gevlucht. We kwamen aan in Fleetwood, maar onze woonplaats werd Preston. Ik was toen tien jaar oud (zie foto).

Foto genomen voor café 'De Panneboot'. - Achter het venster Leonie Hubrechtsen 'Tie-tie' de uitbaatster. - In het midden met witte hoed zus Eliza. - Op haar schoot Agnes Van Houcke.

Gelukkig heb ik daar school kunnen lopen. Zo heb ik samen met een vriendin het diploma van redster behaald, met dit brevet op zak mochten wij gratis gaan zwemmen in het zwembad, zoveel wij maar wilden. Ik mag zeggen dat wij

daar goed terecht zijn gekomen.

Toen wij na de oorlog in Oostende aankwamen stond ik versteld over de verhalen van ontbering die de achtergeblevenen geleden hadden. Ik kon niet begrijpen dat hier zoveel kritiek op de vernielzucht van de Engelse bevrijders was. Langzaam kwam het gewone leven terug op gang. Ik had terug mijn handen vol met netten breien. Bij mooi weer werd dit gedaan op de stoep voor het huis. Er werd een touw gespannen aan de twee vensterluikhouders en zo werd er gebreid, uren aan een stuk.

Op mijn achttiende jaar mocht ik gaan dansen, maar ik moest om tien uur terug thuis zijn. Gelukkig waren er veel dansgelegenheden in de buurt. Mijn aanstaande, Norbert Geryl, ben ik tegen het lijf gelopen in café 't Zal wel gaan' op nog geen vijftig meter van mijn ouderlijk huis. We hebben drie jaar gevrijd en in 1951 zijn we getrouwd. De datum van ons huwelijk werd tot driemaal toe verzet, door motorpech liep mijn vader in Engeland binnen en kwam veel later thuis dan gepland. Over de genodigden op het feest werd nog een aardig woordje geplaatst. Norbert kwam uit een gezin met 12 kinderen, voeg dan nog de lieven erbij... Mijn moeder protesteerde, zij zou die maaltijden niet betalen. De bewuste dag waren wij met acht personen: de beide ouders, wij en twee getuigen. Op het menu stond: patatten met wortels en erwten en een ferme kotelette. Het werd een gezellig samenzijn, spijtig dat Norbert de volgende dag al moest varen.

Wij gingen op 'den Opex' wonen in de Thomas Vanloostraat nr 7. In 1960 heb ik in het gebouw ernaast een viswinkeltje gestart. Ik deed dit enorm graag. Alleen als Norbert 's morgens vroeg de vis in de vismijn niet kon gaan kopen moest ik dat doen, daar zag ik

wel tegen op. Als vrouw moet je heel wat schunnige opmerkingen incasseren. Maar na verloop van tijd kregen ze een antwoord terug en toen werd het zelfs plezant. Ik had ook een 'kruier' die vroeg om zijn garnalen te kopen voor wat drinkgeld. Zo had ik een merkwaardige klant aan de oude 'Sissen'. Een goede vent als hij nuchter was, maar als hij zat was, dan ging je beter in een grote boog om hem heen. In zijn zatte periode was hij van 's morgens al in 't café en hij had geen haast, dit kon enkele weken duren. Iedereen wist dat Sissen op deze momenten de controle over zijn sluitspier kwijt was, in zijn omgeving hing een onaangename geur! Al die tijd was ik mijn leverancier van garnalen kwijt.

En dan opeens stond hij weer in de winkel. Ik vroeg hem dan 'En Sissen, weer boven water gekomen?' 'Zwieg Agnes, al de cafés zijn voor mij nu ijzerwinkels geworden.' Het ging dan een hele tijd goed tot de volgende bekooring.

Toen hij in het hospitaal op sterven lag was zijn laatste wens: 'Mag ik nog een druppeltje'? De verpleegster keek met vragende ogen naar zijn dochter die bij het bed zat, 'Oh zuster 't zal nu op die ene keer niet meer komen' antwoordde ze. Toen heeft hij met smaak zijn druppeltje leeg gemaakt en vreedzaam zijn ogen gesloten.

Mijn viswinkel heb ik tot 1972 uitgebaat, dan zijn wij met ons gezin dat intussen was uitgebreid met twee flinke zonen, naar de Van Hembdenstraat verhuisd.

Ons nieuw verblijf lag een eindje uit de kern van de wijk, als wij op boodschap gingen hadden wij het over 'wij gaan naar Opex-City'. Al die jaren zijn wij trouw geweest aan de Opex. Vroeger was de wijk een kleine gemeenschap waar iedereen zijn burenkende. Tot mijn spijt stel ik vast dat door de voortdurende uitbreiding en woningwissel het gemoedelijk karakter van de wijk aan het verdwijnen is.

HET PROTESTANTISME IN OOSTENDE (5)

Kurt Borgoo

De Engelse kerk en de kerkgemeenschap van 1865 tot 1940

J.P. Falise heeft het reilen en zeilen van de Engelse kerkgemeenschap onderzocht en beschreven. Hieronder een selectie.

Al in 1865 kwam het tot een twist tussen chaplain R.B. Jukes en de katholieke priester E.H. Lahousse. De priester had het katholieke doopsel toegediend aan een protestant die in het hospitaal opgenomen was. Volgens E.H. Lahousse had de zieke protestant hierom verzocht. Blijkbaar was chaplain Jukes daar helemeel niet mee akkoord en in de plaatselijke pers werd het voorval uitvoerig bediscussieerd.

De eerste chaplain verbleef vrij lang in Oostende, want op 1 januari 1875 kreeg hij een jaarlijks pensioen van 1125 frank.

In 'L'Echo d'Ostende' van 1871 verscheen een advertentie dat de predikant van deze stad, baccalaureaat in de letteren aan de universiteit van Cambridge, bereid was particuliere lessen te geven in het Grieks, het Latijn, het Frans en het Engels. Geïnteresseerden dienden zich te wenden tot Langestraat 49. De naam van deze predikant staat niet bij de advertentie.

In 1909 bezocht de anglicaanse bisschop voor Noord- en Centraal-Europa de kerk. In 1914 kwam bisschop Bury hier het Heilig Vormsel toedienen.

Gedurende de Duitse bezetting in Oostende, van oktober 1914 tot oktober 1916, werd de kerk voor erediensten gebruikt. Verschillende begrafenissen, o.a. van een generaal, vonden er plaats. Maar de kerk diende ook als slaapplek voor de soldaten, die de lange banken hiervoor konden gebruiken. Tijdens WO I ging het aantekenboek waarin de vroegere geschiedenis van de Engelse kerk in Oostende verloren of werd het vernield.

In april 1920 bezocht bisschop Bury nogmaals de kerk en noteerde dat *'een enkele beschadiging door schrapnel is te zien in*

het dak, maar verder lijkt alles intact alhoewel de kerk tijdens de oorlog zowel voor sociale als religieuze doeleinden instond'.

Bisschop Bury bezocht de kerk nog enkele malen en diende het Heilig Vormsel toe in april 1921 en in maart en mei 1926.

Op 20 november 1925 overleed de Britse koningin Alexandra en op vrijdag 27 november werd ter nagedachtenis van de koningin een herdenkingsplechtigheid gehouden.

Op 26 augustus 1926 werd een internationale dienst gevierd naar aanleiding van het afsluiten van het Kellogg-Briand-verdrag. In dit verband veroordeelt een groot aantal landen, waaronder Duitsland, oorlog omwille van morele redenen. Lezingen werden gehouden door een Belg en een Fransman. Het gebed werd in het Nederlands gehouden door een Nederlandse dominee. Een Amerikaanse gaf de kerk een Amerikaanse vlag en enkele Belgen overhandigden een Belgische vlag. De kerkdienst werd bijgewoond door enkele leden van het stadsbestuur en de Britse vice-consul.

De bisschop voor de anglicaanse chaplaincies in Noord- en Centraal-Europa, Right Rev. Staunton Batty, bisschop van Fulham, bezocht in mei 1929 de kerk. Bij deze gelegenheid werd hij op een receptie op het stadhuis ontvangen door de lokale hoogwaardigheidbekleders.

Op 12 mei 1935 werd er ter gelegenheid van het 25-jarige koningschap van George V door Rev. Hillyard een eredienst gehouden. De dienst was dezelfde als degene die op 6 mei in Sint-Pauls-Cathedral in Londen werd gehouden. Burgemeester Moreaux in officieel uniform, de stadssecretaris, de directeur der feestelijkheden, de adjunct-plaatscommandant, de Franse consul, de Britse vice-consul, een Rabbi, de lokale afdeling van het Brits legioen en enkele legerofficieren woonden de dienst bij. Het orgel werd bespeeld door mevr. Asaert.

Na 1935 blijkt weinig terug te vinden over

de kerk. Leden van de kerkgemeenschap verklaren dit doordat de Engelse kerkgemeenschap in Oostende een heel stil leven leidt. Volgens een trouwe bezoeker aan de anglicaanse kerk zouden de enige bijzonderheden na 1947 de inhuldiging van het brandraam, de mis ter ere van de Brigade Piron en de mis ter ere van de Belgische Sectie van de Royal Navy zijn geweest.

Een heroïsche en fascinerende daad tijdens WO II

In het jaarboek van Heemkring De Plate van 1990 doet Jean Pierre Falise melding van een merkwaardig verhaal waarvan hij eerder toevallig op de hoogte kwam en recht uit een jongensboek blijkt te komen.

Bij een rondleiding in de Engelse kerk stopt een zekere Mevrouw Stubbe-Cornillie hem twee verklaringen toe waarin sprake is van het verbergen van koffers met zilverwerk in de Engelse kerk.

Mevrouw Stubbe was de dochter van John Cornillie, die tot WO II huisbewaarder van de Engelse kerk was. In mei 1940 vluchtte John naar Engeland. Na zijn demobilisatie bij de capitulatie van 28 mei 1940 keerde hij terug. Bij een bezoek aan de conciërgewoning en de kerk merkte hij dat een aantal grote houten dozen, waarin het zilver en andere waardevolle stukken uit de kerk waren gestopt, zich nog steeds ter plekke bevonden en niet naar de kelders van het stadhuis op het Wapenplein waren gebracht zoals gepland. Waarschijnlijk werd dit in de chaos van de eerste oorlogsdagen over het hoofd gezien.

Het stadhuis was intussen vernield en John verstopte de 'schat' in een put die hij in de kerk groef. De koffers, de beschilderde panelen van het altaar met de vier evangelisten en de Engelse vlag werden begraven. Hij herstelde de vloerbedekking en niemand kon er iets van merken.

Johns huis in de Langestraat 119 was beschadigd en de conciërgewoning naast de kerk stond leeg. Dus ging John met zijn vrouw en hun drie kinderen, die intussen uit Frankrijk waren teruggekeerd, de woning

betrekken. Daarna hield John een café open op de hoek van de Langestraat en de Kapucijnenstraat.

In het café kwam hij in contact met de Duitse aalmoezenier die hem vroeg kerkdiensten te houden in de ongebruikte Engelse kerk. Samen met John ging de aalmoezenier de kerk binnen. De aalmoezenier was er over verbaasd dat alle waardevolle stukken uit de kerk verdwenen waren en vroeg John waar ze gebleven waren. Goed op de hoogte dat het gebouw tot een ruïne gebombardeerd was in de eerste oorlogsdagen, antwoordde John dat ze waarschijnlijk in de kelders van het stadhuis opgeborgen waren. De aalmoezenier geloofde er het zijne van en meende dat de stukken zich in andere Oostendse kerken bevonden. Samen met John bezocht hij alle parochies van Oostende, maar vond natuurlijk niets.

John had zich bij de weerstand aangesloten. Omdat hij beseftte dat ook hem iets kon overkomen en niemand dan van de verborgen kisten afwist, bracht hij in juni 1940 adjunct-politiecommissaris Alfred Ingelbrecht op de hoogte van de schuilplaats. Misschien om geen argwaan te wekken van de Duitse bezetter of andere malafide personen, werd van deze getuigenis geen schriftelijke verklaring opgemaakt.

De papieren waarover Jean Pierre Falise beschikt, dateren van 1948, toen John Cornillie de adjunct-commissaris waarschijnlijk opnieuw ging opzoeken en hem een officiële verklaring vroeg.

'Ondergetekende, Ingelbrecht Alfred, Adjunct-Politiecommissaris te Oostende bevestigt hierbij dat het echt is dat in juni 1940, rond de 15den, door de genaamde Cornillie, Jan, Frans, geboren te Oostende den 23 september 1903, wonende op dit tijdstip Langestraat 119, op zijn bureel, ter Vlaanderenstraat, ter zijner kennis gebracht werd door de belanghebbende, dat hij in de Engelse kerk gelegen alhier Langestraat, al het zilverwerk alsook de relikwieën der Vindictive in verschillende koffers verborgen had en deze daarna in de grond

gedolven had. Dit werd door Cornillie Jan gedaan om bedoelde stukken aan de vijand te onttrekken.

*Gedaan te Oostende den 4 mei 1948
(get.) A. Ingelbrecht'*

De familie Cornillie verliet rond 1945 de conciërgewoning en betrok een woning in de Brabantstraat. John Cornillie, die de inboedel van de kerk waarschijnlijk van de Duitse bezetter redde, stierf in Oostende op 17 maart 1986.

Dankzij deze moedige eenmansactie werd de Engelse kerk in tegenstelling tot veel andere gebouwen met waardevolle kunststukken niet door de kunststrovers van het Derde Rijk geplunderd.

Het is jammer dat deze heroïsche onderneming amper gekend is te Oostende. Misschien getuigt dit van de bescheidenheid die een echte ontbaatzuchtige held kenmerkt.

(Wordt vervolgd)

GRAFISCH BEDRIJF LAMMAING

Wij geven vorm aan uw identiteit!

Torhoutsesteenweg 354-356
8400 Oostende
tel. 059 70 71 23 | fax 059 80 45 79
e-mail: print@lammaing.com

Uit sympathie

WAT EEN GIDS L(EI/IJ)DEN KAN!

Marcel Leeuwerck

20 augustus 2005, openbare Napoleon-wandeling.

Onze gidsenkring vierde in 2005 graag mee met het dubbele lustrum van de restauratie van ons Fort Napoleon. Samen met de dromerige tentoonstelling van Napoleontica en enkele pientere voordrachten, boden wij de weetgierigen een reeks gidsbeurten aan rond de sporen van de vijf bezoeken door “le petit caporal corse” aan onze stad. Veel tastbaars blijft er evenwel niet meer te beschrijven, maar toch kennen we in de oude stadskern enkele locaties waar twee eeuwen geleden pittige stukjes “petite histoire” zijn beleefd. Hoe minder oorspronkelijks er daar te bekijken valt, zoveel te meer moeten wij proberen erover te vertellen. Op die manier slaagden wij er toch in om dat nare verleden voor onze gasten op te roepen. Zulke orale hek-sentoeren horen nu eenmaal bij de kunst van het gidsen.

Het welslagen van dit avontuur drijft op de eerste plaats op luisterbereidheid van ons spontaan opgekomen publiek. Ik stond dus die morgen gespannen mijn toehoorders op te wachten, nieuwsgierig naar hun aantal, hun belangstelling voor geschiedenis en hun culturele bagage.

Een bijzonder gewenste gast liet toch verstek gaan: namelijk het weer! Onder een wel-doend zonnetje hangt ons publiek immers gewilliger aan onze lippen, maar anderzijds jaagt ongezellig kwakkelweer de toeristen van het strand weg en kan een stadswandeling ze bekoren.

Weldra mocht ik een tiental gasten verwelkomen waaronder een gezin met peuters. Deze “hoop van de toekomst” zal wel wat soepelheid eisen bij mijn uiteenzettingen, maar een ervaren vader en opa stond ooit voor hetere vuren.

Toen ik dus ook dit kleine grut op hun niveau gastvrij begroette, gleed mijn blik ongewild neerwaarts langs het paar stevig opbollende kuiten van een opgeschoten jongedame.

Dergelijke verstolen blikken passen niet bij een gids, dat heeft onze voormalige voorzitter ons tijdens de opleiding op het hart gedrukt..., maar zo’n paar pezige ronde kuitspieren bewondert men niet iedere dag. De begluurde jongedame voelde welwillend de streling van mijn ogen en dat onderging zij zeker niet voor de eerste keer, want haar commentaar klonk verrassend vlug: “Dat komt van het paardrijden!”. “Oh ha, juffrouw”. Het blijft aan gidsen altijd verboden om leugens uit te kramen. Daarentegen geldt het als zeer diplomatisch om de onschuldige mystificaties van onze tegenspelers edelmoe-dig door te slikken. En wij, gidsen van Lange Nelle, treden toch op als “ambassadeurs” van onze Stad-aan-zee en diplomatie moeten wij daarbij handig beoefenen.

Ik sloeg na deze zachte toegeving mijn ogen weer zedig naar hogere regionen, maar de toestand gleed “van de klaver naar de biezen”, want nu zoog een “zwart gat” mijn blik ongenadig vast. De lezers kennen wel uit de astronomie de zogenaamde “zwarte gaten” in het firmament waaruit niets stoffelijks, zelfs geen licht, kan ontsnappen. Welnu, hier gaapte zo’n tedere afgrond in het midden van het duizelingwekkend décolleté van dezelfde geëmancipeerde juffrouw. Haar “vallée des larmes” kneep alle aandacht vast en het was er welig, week, wit en warm. Zelf kreeg ik het er benauwd van en om mij eruit los te rukken bloosde ik er vuurrood bij. Mijn gidseneer hing aan een zijden draadje! Naar welgevormde kuiten loeren verschrompelt daarnaast tot een pekelzondeke, maar in décolletés gluren... dat gaat voor een gids toch een brug te ver. Ik voelde me een verrader van onze kring... maar och kom... alles blijft relatief, de wandeling van vandaag betrof Napoleon; en die zou er met zijn zevenenzeventigvoudige versieringsdrang zeker ook niet naast hebben gekeken!

In deze vertroosting berustend, liet ik het gezelschap ploeteren door de opgebroken

Witte-Nonnenstraat, langs Groentenmarkt enz. met overal de bijpassende pittige verhalen.

Opeens dreigde boven onze hoofden een zwarte regenbui en wij vluchtten op tijd het Capucijnenkerkje binnen. Daar keerde de verklemde stemming naar het ingetogene en religieuze, volgens ieders smaak en godsvrucht. Alleen de halfwassen would-be-Amazone vond hier haar draai niet. Ze voelde de kijkers van de vrome kerkbezoekers prikken als netels op de onbedekte plekken van haar vel!

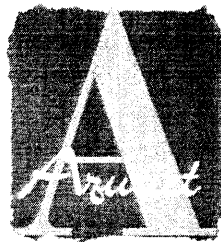
Ik hernam mijn dwaaltocht weldra tot de Langestraat met het Huis Louise-Marie en de Engelse kerk waar telkens een lang verhaal aan klit. De regen begon nu echter zonder pardon te plensen en vermits het normale anderhalf uur van de wandeling erop zat, kon ik de gidsbeurt afblazen en danken voor de aandacht niettegenstaande het winterse zomerweer.

Voor de gids was het ook een spannende dag geweest.

GENIET MET AZURIET!

Reisbureau voor alle touroperators,
vlieg-, trein-, bootticketten.

*Waar service en dienstbaarheid
geen ijdel woord is!*

REIZEN

Torhoutsesteenweg 449

Hoek Kastanjelaan

8400 Oostende

Tel. 059 51 49 51

Openingsuren

*Maandag, dinsdag, woensdag, donderdag en
vrijdag: 9 tot 12 en 14 tot 18 uur.*

Zaterdag: 9.30 tot 12 uur.

ING

Kantoordirecteur R. Rega

Kantoor Middelkerke

P. De Smet de Naeyerstraat, 34C

8430 Middelkerke

Tel. Dir.: 059/31.95.40

Fax: 059/31.95.48

Kantoor Westende

Meeuwenlaan, 24B

8434 Middelkerke

Tel.: 059/31.95.60

Fax: 059/31.95.68

DE BRIEF

Omer Vilain

Het vrouwtje in het zwart
Stond sinds jaren op de hoek van haar straat
Was het de Romestraat?
Of ook eens de leperstraat?
Ze keek naar voorbij stappende mannen
Mijnheer, heb je mijn jongen niet gezien?
Ik wacht hier op hem, hij moet nog komen

Weer keek ze in de verte richting Nieuwpoort
En Mijnheer, ik heb hem weer geschreven
Maar hij antwoordt niet
Hij moet toch komen van achter de IJzer
Kijk, hier is de brief die ik hem schreef
Ze graaide in haar tas en toonde
Met liefde en smart, een vergeelde omslag
Zie dat het waar is dat ik hem schreef
Waarom schrijft mijn jongen mij niet terug?
Ik wacht al zo lang
Ik ga nu naar huis en maak zijn eten klaar
Hij moet toch honger hebben
Als U hem ziet, wilt u toch zeggen
Dat ik op hem wacht om hem te omhelzen
Hij kan niet lang meer wegbijven
Ik ben zo moe, maar ik kom hier terug
Ik wil hem zien toekomen en in mijn armen drukken.

De jonge man die verschillende keren had geluisterd
En de toegeschoven briefomslag met begrip had bekeken
keek later soms nog naar de Romestraat
Maar het oude vrouwtje stond er niet meer
De Grote Oorlog was reeds 30 jaar voorbij
En de Tweede Oorlog was ook teneinde
Wat zou het jammer zijn als er voor dat oude moedertje
Geen hemel zou bestaan
Alwaar zij haar zoon kon vinden
om hem eindelijk de oorlogsbrief
van een liefdevolle moeder voor eeuwig te geven.

Publiciteitstarieven

Gidsenblad "Lange Nelle"

1/1 A4-blad = € 75

1/2 A4-blad = € 50

1/4 A4-blad = € 25

KONINKLIJKE OSTEND TENNIS CLUB

Etienne Pitteljon

ONTSTAAN

Tennis te Oostende

Het netbalspel werd op het einde van de vorige eeuw geïntroduceerd te Oostende in het Leopoldpark.

Aan de voet van de oude stadswallen - ongeveer waar zich nu aldaar de miniatuurgolf bevindt - werd er gespeeld op twee tennisvelden.

De vreemd uitgedoste dames en heren hadden er heel wat bekijks wanneer ze met slag-hout de bal beroerden.

Dat niet alle wandelaars in het park instemden met dit balspel blijkt uit de volgende brief die enkele bezorgde moeders naar een lokale krant stuurden.

A propos du Parc Leopold

Monsieur le directeur de l'Echo d'Ostende

Nous avons toujours cru que les parcs étaient surtout aménagés pour le plaisir des personnes âgées, infirmes et des enfants.

Il faut croire que nous nous trompions, il paraît qu'il est défendu aux enfants de jouer aux balles, au cerceau et que nos bébés doivent s'y tenir sages comme des images, les bras croisés, la tête en avant, les pieds joints, etc., en d'autres mots, nos bébés peuvent se rendre au parc, mais à de telles conditions que cela doit leur être un véritable supplice, et pendant ce temps on réserve des pelouses spéciales aux joueurs de Lawn Tennis.

Et cependant pour ces personnes là il y a d'autres endroits spécialement réservés.

Pourquoi donc cette sévérité à l'égard de nos enfants?

S'ils veulent s'amuser au parc, où donc doit-on les conduire?

Dans d'autres villes, les parcs sont les jar-

dins des enfants.

En est-il autrement ici?

Voilà ce que nous voudrions savoir.

Quelques mères de famille soucieuses du bien-être de leurs enfants.

Door de stadsuitbreiding en het protest van bezorgde ouders (wie weet?) diende er te worden gezocht naar nieuwe terreinen en deze werden gevonden naast het "Kasteeltje" - in de volksmond "de Duivenschieting" - op de Wellingtonrenbaan.

Daar hadden de eerste spelers de beschikking over vier terreinen.

Lawn Tennis Club

In 1901 stichtte PAUL DE BORMAN (een Brusselaar) officieel de "Lawn Tennis Club".

Na St. Georges Kortrijk (1882), RTC Liège (1885), Leopold IC (1898) en Beerschot (1899) werd deze club de vijfde oudste tennis club van België.

Er werd gespeeld op veertien terreinen naast het Palace Hotel van toen.

Paul de Borman was ook de eerste voorzitter en bleef ruim dertig jaar voorzitter van de Internationale Tennis Federatie.

Zijn naam is verbonden aan "de Borman Cup", het officieus Belgisch kampioenschap voor jeugdspelers.

In 1924 werd de club omgedoopt tot "Ostend Tennis Club" (OTC) en er werd gedurende zo'n tien jaar tennis gespeeld nabij het Thermaal Instituut.

In de lokale kranten zijn de tarieven voor toegang en abonnementen terug te vinden.

Juist door de bouw van het Thermaal Badepaleis moesten de tennispleinen aan de Koninklijke Gaanderijen verdwijnen en besliste de gemeenteraad een aanvraag te richten aan de Commissie van Openbare Onderstand.

LAWN-TENNIS

Lawn-Tennis Club d'Ostende

Entrée: AVENUE NORD

TARIF GÉNÉRAL D'ENTRÉES & D'ABONNEMENTS

Nombre de person.	1 jour	8 jours		15 jours		1 mois		Saisonn.
		Fr.	Fr.	Fr.	Fr.	Fr.	Fr.	
Une personne	non joueur: 1							10
	joueur: 2	10	15	25	42	50		30
Famille de 2 person.	>	18	28	42	50			50
> 3 >	>	25	37	65	75			75
> 4 >	>	32	55	85	100			100
Par person. en plus	>	5	10	15	20			20

Les cartes d'entrées sont strictement personnelles. Leur transmission frauduleuse entraîne la confiscation de la carte et la radiation de la liste des abonnés sans restitution du prix.

Les cartes de famille ne sont délivrées qu'aux père et mère et à leurs enfants non mariés habitant sous le même toit.

Les enfants paient place entière.

S'adresser pour tous renseignements au Gérant du Cercle.

Onder de vele plannen die Koning Leopold II had voor Oostende bevond zich ook een ontwerp voor de aanleg van o.a. een park in de nabijheid van de twee squares, resp. prinses Stephanie en Clementine.

Begin 1930 werd beslist de vijver (in de volksmond "de Vispit" genoemd), gelegen tussen de Koninginnelaan, de Leffingestraat en de Prinsenlaan op te vullen en daar het "City Park" of "Parc de la Cité" tot stand te brengen.

Beslissingen Gemeenteraad

Ingevolge de bouw van het Thermaal Badepaleis zijn de tennispleinen in de hovingen van de Koninklijke Gaanderijen afgeschaft.

Dergelijke inrichting is volstrekt onontbeerlijk voor ons zomerseizoen.

Het Schepencollege heeft dan ook met de Commissie van Openbaren Onderstand het principieel besproken van het inrichten van de verdwenen instelling in de hovingen van het Burgerlijk Hospitaal.

De voorwaarden van het ontworpen akkoord begrijpen in het bijzonder:

1° Afstand voor een termijn van 80 jaar door de Commissie van Openbaren Onderstand van een gedeelte grond besleggen door het Burgerlijk Hospitaal

2° Stichten op den verhuurden grond van een tennisplein of andere dergelijke spelen.

"Een gedeelte grond" waarvan sprake in het artikel zou verwijzen naar een hoeve die zich op de gronden van het Burgerlijk Hospitaal bevond en waarop negentien tenniscourts zouden worden aangelegd.

De Commissie van Openbaren Onderstand laat de Gemeenteraad echter weten dat het plan haar door de stad voorgedragen n.l. het inrichten van tennispleinen op de weide langs de zuidkant van het Burgerlijk Hospitaal niet te aanvaarden.

De Gemeenteraad denkt eraan tennispleinen in het Albertpark te Mariakerke op te richten.

Ten westen van de - rijkelijk bebloemde - parken Clementine en Stephanie bevindt zich een beek - als een doode zee - met brakke grond omringd. De stad heeft deze grond kunnen overnemen en zal er de bestemming van veranderen tot groot genoeg van de bewoners van deze streek, die verschrikkelijk geplaagd werden door de legers muggen die huisvesting hadden gekozen in den omtrek van het "doode meer".

Men ging eerst de grond omwerken tot voetbalplein maar dan kwam men tot het besef dat, alhoewel daardoor 's winters meer bedrijvigheid aan deze plaats zou gegeven worden, het toch maar triestig zou zijn in de zomer, en dat nog in een veel bezochte wijk. Er werd dus besloten om 19 tennispleinen in te richten, een ereplein en een landelijk clubhuis.

De uitvoering van dit projekt zal tot gevolg hebben leven in te blazen in deze wijk en er wat zomerbedrijvigheid te brengen ten gunste van eenieder.

Zoo zal Oostende in oogpunt van tennis niet meer afgunstig moeten zijn van La Baule noch Le Touquet, alwaar de tennispleinen, gelegen in een nest van bloemen een aardsch paradijs voorstellen.

De toenmalige burgemeester dr Moreaux spande zich in om dit te realiseren.

De Domeinen stonden daartoe de terreinen af aan de stad.

Minister van Geldwezen stelt aan de stad voor het genot af te staan van de grond

gekadastreerd Sectie C n 319/3 en andere voor een totale oppervlakte van 3Ha 82a 40ca bekend onder de naam "Cité Parc".

Zitting Gemeenteraad 20/12/1929

De raad keurde het principieel goed van het aanleggen van een sportplein op de gronden van het Cité Park.

De vereischte formaliteiten werden vervuld, betreffende de overeenkomst te sluiten tussen den Staat en onze Stad nopens den afstand van het genot der gronden van het Cité Park (beraadslaging van 6 juni 1930)

Ondertusschen bood zich eene prachtige gelegenheid aan om de vijver van het Cité Park, welke een wezenlijke bron van ongezondheid was, aan te vullen.

Ten gevolge van de inrichtingswerken van het Fort Napoleon kwam een groote hoeveelheid zand beschikbaar.

Na drukke onderhandelingen besliste het Schepencollege het aanbod te aanvaarden der maatschappij van den Tram, die mits 16fr per m³ dit zand zou laden, vervoeren, ontladen, de sporen aanleggen en verschuiven, kortom al wat noodig is om het zand over te brengen van het Fort Napoleon naar het Cité Park.

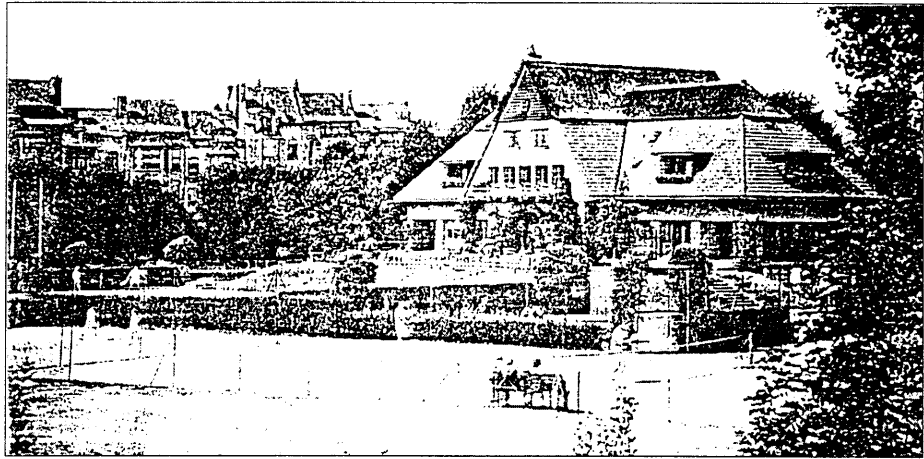
De totale uitgave bedroeg 411.376 fr hetgeen er op neer kwam dat 25.711 m³ zand werd verplaatst.

Vanaf 22 april 1930 werd het zand waaronder het Fort Napoleon ondergestoven lag met bakwagens van de tram over het spoor dat toen nog op de Koninginnelaan aanwezig was, naar de "visput" vervoerd.

De Tennis Club d'Ostende maakte een ontwerp voor de aanleg van negentien tennisvelden ter vervanging van de vijf velden die aanwezig waren in het Palace Hotel en de drie velden achter de galerijen.

De nieuwe tennisvelden werden geopend op 15 juli 1932.

Aanvankelijk situeerde het clubleven zich in

houten constructies langsheen de Koninginnelaan.

Deze houten constructies hadden vroeger dienst gedaan bij de Baden en werden nu omgevormd tot kleedhuisjes.

In juni 1932 stelde de S.A. "Ostende Plage" een aanbesteding in voor de uitbating van de bar in de gebouwen van het Club House.

Het lastenboek lag ter beschikking voor belanghebbenden aan de prijs van 10 fr.

Als gevolg van de inplanting van de tennisvelden verschenen in snel tempo meerdere nieuwe woningen langs de Prinsenlaan.

Men sprak van "le quartier élégant d'Ostende" die binnen het jaar zou volgebouwd zijn.

Het voorstel om sommige aanpalende straten (zoals de Grensstraat en de Moerasstraat) een andere naam te geven nl. van een bekende tennisspeelster (Miss Lenglen, Mlle Sigard) werd verworpen.

Uit meerdere commentaren in lokale kranten blijkt dat er nood was aan een elegant clubhuis. De aanwezigheid daarvan werd aanzien als een noodzaak voor de Koningin der Badsteden teneinde de grote tornooien te kunnen inrichten en Oostende op de voorgrond te plaatsen in de tenniswereld.

Door toedoen van burgemeester Henri Serruys besloot de maatschappij "SA Ostende Plage" een paviljoen "Club House du Tennis City Park" op te richten.

(Wordt vervolgd)

RENOVATIE VAN HET HAZEGRAS (2)

Greet Mees

Naast een maritiem en een commercieel cachet heeft het Hazegras ook steeds een militaire stempel gedragen. Het was tijdens het Hollands Bewind (1815-1830) dat de wijk een uitgesproken militair karakter verkreeg.

De oorspronkelijke kazerne, bekend als "Caserne du Hazegras", werd gebouwd tussen 1817 en 1823 en bestond uit een drietal gebouwen, een viertal buskruitmagazijnen en het arsenaal. Dit laatste werd door brand vernield in 1865 en afgebroken in 1866.

De huidige kazerne kwam er tussen 1909 en 1911, en werd opgericht naar de plannen van architect Louis Delacenserie. Dit complex, Kazerne "Bootsman Jonson" genoemd, is een vierzijdig geheel dat in z'n oorspronkelijke vorm volgende gebouwen omvatte: de oude gebouwen van de hospitaalkazerne, een hoofdgebouw dat met de officiersmess en de onderofficiersmess verbonden was door een galerij, en de bijgebouwen. De kazerne van vandaag is slechts een restant van een groter geheel.

Het Hazegras van het einde van de 19de eeuw beschikte dus, als relatief kleine wijk, over een station, een politiebureau, een kerk, een kazerne, een slachthuis, enkele scholen, tal van hotels en restaurants en verschillende handelszaken van uiteenlopende aard.

EVOLUTIE NA WO II

Verlies van functies

Het station en de havenactiviteiten waren het kloppend hart van het Hazegras. Door het wegvallen van die functies werd de ontvolking, de aftakeling en de verkrotting ingezet. Op enkele jaren tijd sloten tientallen hotels en restaurants hun deuren. Twee slaggers, een bakker, een fietsenhersteller, een wasserij en enkele andere bedrijfjes stapten eveneens op. Jonge gezinnen verkozen de groenere randgemeenten om zich een eigen woning te bouwen, zodat de bevolking aanzienlijk verouderde. De toenemende mobiliteit werkte deze

suburbanisatie (trouwens een feit in alle West-Europese steden) in de hand. Met uitzondering van de De Smet de Naeyerlaan vond men in de jaren '70 in de binnenstraten geen enkel jong gezin meer. Bovendien bestond een groot deel van de wijk uit krotten waarvoor de eigenaars woekerprijzen vroegen voor kamers zonder water, gas of electriciteit. De verkrotting werd eveneens gestimuleerd door de (voorbarige) onteigeningen door het stadsbestuur met het oog op de uitbreiding van de stedelijke hotelschool.

Het Hazegras werd een voorbeeld van ergerlijk stadsverval. De typische Oostendse volksbuurt en uitgangswijk onderging een verregaande verloedering. Het gezonde stadsleven verhuisde naar elders, de goede hotels werden onteigend en gesloten. Enkel de bars en nachtlokalen bleven open en bezorgden het Hazegras een slechte naam.

Het Hazegras verloor zijn ziel en zijn bestemming, en deze teloorgang werd veroorzaakt door een domme administratie die boven en buiten de volksbuurt leeft.

Een vergelijkende studie van de volkstellingsgegevens van 1970 en 1981 toont het verval van de wijk aan met harde cijfers: een spectaculaire bevolkingsvermindering van 44% (t.o.v. 3,25% voor de stad Oostende), een sterke veroudering van de bevolking (seniliteitscoëfficiënt van 160 t.o.v. 106 voor de stad), een toename van aantal alleenstaanden (tot 41%) en een afname van het aantal gezinnen (daling met 6,5% tegenover toename met 9,5% in de stad), wat leidt tot een eenzijdige bevolkingssamenstelling, een beduidend groter aantal laaggeschoolden en slechts weinig hooggeschoolden in vergelijking met Oostende (driekwart van de bevolking op het Hazegras is laaggeschoold of heeft geen onderwijs genoten), een lager comfortniveau van de woningen dan het Oostendse gemiddelde, opvallend veel oude en zeer oude woningen (53,2% gebouwd voor 1946, t.o.v. 37,6% in Oostende) meer dan de helft van de woningen hebben een slechte of middelmatige buitenconstructie.

Deze problemen hebben een aantal oorzaken.

Het Hazegras heeft te kampen met een zware verkeersdruk. Deze ontstaat door belangrijke verkeersaantrekkende activiteiten, en de aanwezigheid van drukke verkeerswegen die het gebied omsluiten of doorsnijden. De wijk ligt als een eiland tussen spoor-, auto- en waterverkeerswegen.

De inplanting van niet-woongebonden functies langs de rand van het Hazegras en de uitbreiding van de kantoorfunctie deprimeren het wonen. Ook de aanwezigheid van de kazerne speelt hierbij een rol.

Vele oude gebouwen zijn verwaarloosd of staan leeg, er zijn verschillende braakliggende gronden, hetgeen de buurt een ongezellige aanblik geeft. De bestaande woningen zijn dikwijls niet aangepast en hebben weinig comfort. De wijk is dicht bebouwd met weinig open ruimte en weinig groen. Dit alles leidt tot geringe woonkwaliteit en geeft aanleiding tot ontvolking.

De jarenlang aanslepende onteigeningsprocedures ten behoeve van diverse projecten zoals de uitbreiding SHTIO, de kantoren NMVB, het rijksadministratief centrum hebben de resterende bewoners het geloof in de toekomstmogelijkheden grotendeels ontnomen.

Eerste renovatiegolf: kaalslag en hoogbouw

Het renovatiebeleid van de overheid in de jaren '60 en '70 kan eerder een sanering genoemd worden. Hele wijken die niet meer voldeden aan de moderne woningnormen werden met de grond gelijk gemaakt. In de plaats kwamen onpersoonlijke en kille appartementengebouwen, hetzij als woonblokken, hetzij als kantoren. De ongenadige kaalslag werd voorafgegaan door onverbiddelijke onteigening. Met de typische aard en bestemming van een buurt werd geen rekening gehouden. Deze fouten werden in vele Belgische steden gemaakt, niet voor niets vergeleken meerdere journalisten in hun berichtgeving het Hazegras met de Brusselse Noordwijk.

Reeds enkele jaren nadat de 40 m hoge toren van het vroegere stationsgebouw sneuvelde onder de slopershamer (1956), rezen

een supermarkt en een woontoren van meer dan twintig verdiepingen, "De Mast" genoemd, uit de grond. Aansluitend werden de "Ra" en de "Melinda" gebouwd, beiden hoogbouw met overwegend woonfunctie en gedeeltelijk hotel- en winkelfunctie. Deze urbanisatie werd voor het eerst principieel goedgekeurd in de gemeenteraad van 21/3/1963, en beschreven in het B.P.A. nr. 5/2 "Hazegras 1963". Geheel in de toen heersende tijdsgeest domineerden economische motieven zodat men opteerde voor hoogbouw. Van herwaardering was nog helemaal geen sprake.

Na diverse B.P.A.-wijzigingen en meerdere nooit uitgevoerde plannen werd door het stadsbestuur besloten een dienstencentrum te bouwen langsheen de Brigantijnenstraat. Het B.P.A. bestemde de gronden als zone van openbaar nut. Daartoe moesten heel wat woningen onteigend worden.

In 1981 werd het eerste deel van dit complex in gebruik genomen, nl. alle diensten die met financiën te maken hebben zoals de belastingdiensten. Een jaar later was de tweede fase afgewerkt, bestemd voor de Regie der Gebouwen, diensten van de Zeevisserij en dienst Waterwegen en Kustwerken. Ondergronds kwam een parking voor het personeel, gelijkvloers een parking voor bezoekers.

Het moet gezegd worden dat hier door de diversiteit in de bouwconceptie, het kille en anonieme van grootschalige kantoorgebouwen vermeden werd.

Het Hazegras wordt herwaarderingsgebied in de structuurplanning

De stad Oostende heeft van bij het begin actief ingespeeld op het "Herwaarderingsbesluit" van de Vlaamse Executieve, waarbij subsidies voorzien worden voor herwaarderingsinitiatieven van zowel overheid als particulieren.

Drie herwaarderingsgebieden werden voorgesteld: het Visserskwartier, het Achturenhuis en het Hazegras, waarvan de eerste twee voltooid zijn.

(Wordt vervolgd)

HET GERECHTSHOF TE OOSTENDE

Alain Delahaye

INLEIDING

Het Gerechtshof te Oostende kon slechts gerealiseerd worden dankzij de studie en de ontwerpen van de architecten.

Vandaar dat in een eerste hoofdstuk de figuur van de architecten ter sprake komt.

De opsmuk van het gebouw met enig kunstwerk is te danken aan de artistieke schepingsdrang van de beeldhouwer Jozef Cantré en van de kunstglazenier Cor Westerduin. Deze personen komen dan ook aan bod.

Daarna wordt het gerechtsgebouw besproken zowel vanuit een historisch standpunt als vanuit zijn geografische situering in het Oostendse stadsbeeld.

Vervolgens wordt het gebouw zelf geanalyseerd, onder meer de stijl, het grondplan, de gevels, de versiering, het interieur.

Uiteindelijk wordt nog even stilgestaan bij de actuele functie van het gebouw.

A. DE ARCHITECTEN

De plannen van het gerechtsgebouw kwamen tot stand door de samenwerking van drie architecten, namelijk de heren Smis, Van Laere en Vancoillie.

De heer R. Smis nam het voortouw. Op het ogenblik dat het ontwerp van het nieuw gerechtshof moest gemaakt worden, had hij een jonge architect bij zich, de heer Francies Van Laere, die er zijn opleiding kreeg. Al vlug werd de heer Francies Van Laere geassocieerd aan dit project.

Het trio werd compleet toen architect Vancoillie contact nam met architect Smis en hem voorstelde om samen een ontwerp in te dienen voor het te bouwen gerechtsgebouw.

1/ Architect Sylvain Smis, geboren te Oostende op 24.1.1909, overleden te Oostende op 19.06.2003.

Architect Smis was pas 27 jaar oud wanneer hij het ontwerp van het Gerechtshof maakte. Het ontwerp kwam er nadat er in 1935-1936 een nationale wedstrijd was uitgeschreven met het oog op de bouw van een nieuw gerechtsgebouw te Oostende.

Immers het toenmalig gerechtsgebouwtje aan de Witte Nonnenstraat was te klein geworden en het beantwoordde niet aan wat kon verwacht worden van een gerechtsgebouw. Daarenboven wilde de overheid alle gerechtelijke diensten van de stad in één enkel gebouw groeperen.

Toen de heer Smis zijn ontwerp ging verdedigen bij de directeur-generaal van het ministerie van Justitie, moet hij er bijzonder jong uitgezien hebben, want, hem werd gevraagd of hij soms namens zijn vader kwam...

Dankzij zijn kordate en besliste indruk maakte hij toch een kans in de wedstrijd. Uiteindelijk zou de heer Smis samen met zijn collega's Van Laere en Vancoillie het project toegewezen krijgen.

In diezelfde periode ontwierp architect Smis de badinstallaties aan de Zeedijk te Oostende (1935-1936).

Hij bouwde in de pure stijl van de Nieuwe

Zakelijkheid het hoekhuis van de A. Buylstraat en de Christinastraat (Au grand Chic' 1934-1935).

In diezelfde periode bouwde hij in art deco stijl het Albion Palace aan de Groentenmarkt. Na de tweede Wereldoorlog bouwde Smis de badinstallaties te Oostduinkerke.

In 1935-1956 maakte Smis zijn omvangrijkste installatie, namelijk het Zomerheem te Zomergem.

Later maakte hij de plannen voor de H. Hartkerk te Tervuren (1958) de O.L. Vrouwekerk te Mariakerke (1958), de Sint-Godelievekerk te Oostende, De Sint-Godelievekerk te Ruddervoorde. (1958).

In de burgerlijke bouwkunde ontwierp hij ondermeer het stadhuis te Gistel (1960) en het rusthuis Ter Linden te Veurne (1958).

Architect Smis legde zich ook toe op bejaardentehuizen zoals 't Ware Heem te Waregem (1944) en het Tehuis voor Ouderen van Dagen te Oudenburg.

Voor een uitgebreid overzicht over de heer Smis wordt verwezen naar de bijdrage van de heer N. Hostyn "Sylvain Smis" l.c. p 118 en v.

2/ Architect Francies Van Laere, geboren te Overmere op 26.5.1914, overleden te Overmere op 25.2.1940.

Architect Van Laere was afkomstig van Overmere.

Hij kwam bij architect Smis zijn leerschool volgen waar hij kind aan huis was.

Door zijn dagelijkse contacten met architect Smis geraakte hij betrokken bij het ontwerp van het gerechtsgebouw.

Francies Van Laere was amper 28 jaar oud toen hij in tragische omstandigheden de dood vond.

3/ Architect Marcel Vancoillie, geboren te Oostende op 7.2.1908, overleden te Gent op 3.11.1969.

Deze architect behoorde tot de gekende familie Vancoillie te Oostende.

Hij had de ambitie om verbonden te geraken aan de diensten van de Stad Oostende.

Onder meer om zijn naam kenbaar te maken, zocht hij aansluiting bij architect Smis om samen het project van het gerechtsgebouw

op touw te zetten.

De inbreng van architect Vancoillie was voornamelijk van administratieve aard.

Later werd hij stadsingenieur van de stad Oostende.

Na de oorlog werd de heer Vancoillie onder meer docent aan de Sint-Lucasschool te Gent en adviserend ingenieur van de stad Gent.

B. DE BEELDHOUWER JOZEF CANTRÉ

Op de voorgevel en de zijgevels van het gerechtsgebouw komen beeldhouwwerken voor welke ontworpen werden door Jozef Cantré.

Jozef Cantré was een rasechte Gentenaar. Hij werd er geboren in 1890 en hij overleed er in 1957.

In Oostende maakte hij ondermeer het kunstwerk aan het Postgebouw (De communicatiemedia of Internationale Verbodering door de postverbindingen) en de versiering op het grafmonument van de ouders van Karel Jonckheere (Kerkhof aan de Stuiverstraat te Oostende).

Voor het gerechtsgebouw te Oostende ontwierp Jozef Cantré het halfverheven beeldhouwwerk van de gevels.

Hoe kwam Cantré in Oostende terecht?

Architect Smis, die de leiding had van de bouwwerken van het Gerechtshof, werd aangesproken door de Oostendse volksvertegenwoordiger Peurquaet. Deze liet hem kennis maken met het kunstwerk van Jozef Cantré te Gent nl. het Anseele-monument.

Zo kwam architect Smis in contact met Jozef Cantré zelf en kreeg deze laatste de opdracht om de vrij strenge gevel van het Oostendse gerechtsgebouw wat te verfraaien.

Cantré was niet alleen plasticus, maar ook tekenaar, illustrator en xylograaf. Hij was ook een bekend houtsnijder.

Er wordt beweerd dat met zijn strenge en hoekige vormentaal, hij meer cubistisch was dan expressionistisch.

Tijdens zijn verblijf in Nederland onderging Cantré de invloed van O. Zadkine. De invloed van deze laatste is in Cantré's werk te zien door de uitgesproken zin voor detail (Vlaamse Kunst van Oorsprong tot heden o.c.p. 533).

Over Jozef Cantré kan meer uitgebreid gevonden worden in de werken geciteerd in de bibliografie hierna.

C. DE KUNSTGLAZENIER COR WESTERDUIN

Geboren in Scheveningen in 1901, overleden te Oostende in 1980.

Kunstglazenier Cor Westerduin kwam in Nederland in contact met de kunstglazenier Liefkens in Den Haag. Hij volgde er de academie. Daarna ging hij naar Brussel waar hij werkte voor de kunstglazeniers Edward Steyvaert en Spreters.

Vanaf 1929 werkte hij zelfstandig en hij kwam naar Oostende in 1936.

Het was nogmaals architect Smis die Cor Westerduin ontdekte en hem betrok bij de versiering van het gerechtsgebouw. Het zou een begin zijn van een lange samenwerking (zie o.m. glasramen in de Sint-Godelievekerk te Oostende, Onze-Lieve-Vrouwkerk te Mariakerke, Onze-Lieve-Vrouwkapel te Raversijde, dorpskerk te Lombardsijde, Rustoord ter Linden te Veurne - zie hierover Billiet G. l.c. p 7).

De prachtige glasramen van het gerechtsgebouw werden na de bominslag van 1940 op bevel van de toenmalige stadsconducteur Michel Vanleke weggenomen en opgeborgen in de kelders. Heden zijn ze teruggeplaatst.

Voor Westerduin wordt nog verwezen naar Hostyn N. "Cor Westerduin" l.c. p 140 en v.

D. HISTORIEK VAN HET GERECHTSGEBOUW

De bouw van het nieuw Oostends gerechtsgebouw gebeurde in een periode die sterk getekend was door de economische crisis die vanaf 1932 grote werkloosheid had veroorzaakt.

Met openbare werken wilde de overheid opnieuw werk verschaffen. Daarbij ging de voorkeur naar arbeidsintensieve sectoren zoals onder meer de bouw van functionele gebouwen voor de overheid.

In Oostende werden er reeds door de stadsarchitect Vandamme plannen gemaakt om een gerechtshof op te richten op het Marie-

Joséplein. Dit werd evenwel niet gerealiseerd.

In 1935-36 werd dan een nationale wedstrijd uitgeschreven voor de bouw van een nieuw gerechtsgebouw te Oostende.

Een tiental ontwerpers deden mee aan deze wedstrijd.

Onder de juryleden waren ondermeer volksvertegenwoordiger Peurquaet en de schepen van openbare werken Edebau.

De jury weerhield twee projecten, nl. dit van de architecten Smis, Van Laere en Vancoillie en dit van de architect J. Vermeersch (de architect die het in 1934 gebouwde gerechtsgebouw te Hasselt heeft ontworpen). Uiteindelijk wist het Oostendse trio de opdracht te bekomen.

Niettegenstaande de toewijzing wilde het ministerie van Justitie achteraf nog wijzigingen aan de plannen aanbrengen.

Zo wenste het ministerie dat op de voorgevel van het gerechtsgebouw een groot driehoekig fronton zou komen om de waardigheid van het gebouw te benadrukken (vergelijk bv het Gerechtsgebouw te Gent, het Gerechtsgebouw te Neufchateau).

De architecten konden dit niet realiseren want het voorziene budget was te scherp. Dankzij de tussenkomst van volksvertegenwoordiger Peurquaet zag het ministerie van Justitie van haar oorspronkelijke eis af.

De gevel werd uiteindelijk toch nog gewijzigd en boven de ingang kwam er een indrukwekkend bas-relief tafereel.

In 1937 stelde de stad Oostende het "Lastenboek en metingsstaat betreffende het bouwen van een gerechtshof langsheen de Hendrik Serruyslaan, tusschen de Euphrosina Beernaertstraat en Vindictive-laan" ter beschikking.

De werken werden toevertrouwd aan de aannemer Clicteur.

Volgens artikel 12 van het "Lastenboek en metingsstaat" moesten de werken voltooid zijn binnen een termijn van tien maanden.

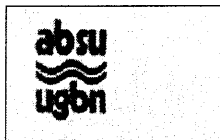
(Wordt vervolgd)

Uit Sympathie

**N.V. FIRE TECHNICS
S.A.
Brandweermaterieel
Ladderwagens
Ziekenwagens**

**Steenbakkerijstraat, 1
8450 Bredene**

**Tel. 059 / 34 03 40
Fax 059 / 34 03 41
e-mail: info@firetechnics.be**

ISO 9001: 2000
Approved by BQA

SCHOONMAAKBEDRIJF nv
ULTRACLEAN
opgekuist staat netjes

Dagelijks en periodiek schoonmaak van residenties, winkels, magazijnen, kantoren en andere panden.

Opfrissen en/of jaarlijkse grote schoonmaak van huizen, appartementen en de 2de particuliere bedrijven.

Opkuis van nieuwbouw of na verbouwing.

Industrieel reinigen van tapijten.

Opkuis na brand.

Meer dan 15 jaar ervaring

Corneel Heymanstraat 3 - 8400 Oostende - Industriezone 2
Tel 059 80 82 45 Fax 059 80 22 83
www.ultraclean.be e-mail: info@ultraclean.be

ZEEVIS GROOT- EN KLEINHANDEL

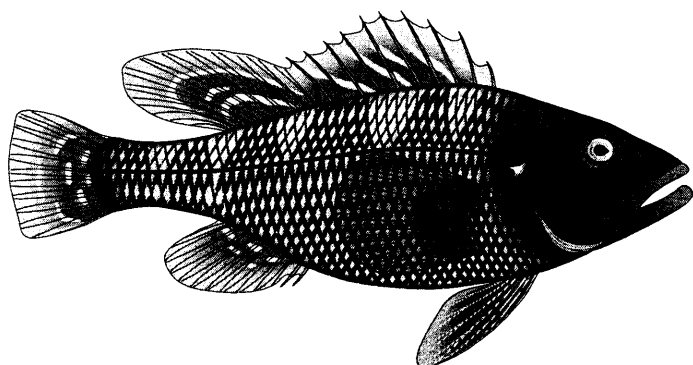
***Van Haudt Patrick -
Van de Wynckel Christa***

Vismijn 107 - 8400 Oostende

Delphin Depuydtstraat 8 - 8470 Gistel

Tel. Vismijn (059) 32 19 95 - Fax (059) 33 19 95

Tel. Privé (059) 27 69 59

OPENINGSUREN

Maandag - Dinsdag - Woensdag 8 - 16u

Donderdag: 8 - 13u

Vrijdag: 8 - 16u

Zaterdag: 8 - 13u

Zondag: Sluitingsdag

Op feestdagen open tot de middag